

NAKLADNI ZAVOD MATICE HRVATSKE
ZAGREB, Ul. Matice hrvatske 2

Telefon: 33-359 i 33-573
Žiro-račun: 30107-601-3460

Cijena

ZLATNA KNJIGA

Krešimir Mlač: ZLATNA KNJIGA HRVATSKE NARODNE LIRIKE	100.-
Vlatko Pavletić: ZLATNA KNJIGA HRVATSKOG PJESNIŠTVA	350.-
Nikola Miličević: ZLATNA KNJIGA SVJETSKE LJUBAVNE POEZIJE	350.-
Mira Vučetić: ZLATNA KNJIGA KUCHARSTVA	400.-
Zvornimir Balog: ZLATNA KNJIGA POEZIJE ZA DJECU	350.-

HRVATSKA POVIJEST

Grupa autora: HRVATSKI NARODNI PREPOROD U DALMACIJI I ISTRI	100.-
Ante Starčević: MISLI I POGLEDI	20.-
Većeslav Holjevac: ZAPISI IZ RODNOG GRADA	70.-
Stjepan Radić: UZNIČKE USPOMENE	40.-
Ferdo Šišić: PREGLED POVIJESTI HRVATSKOG NARODA (od najstarijeg doba do 1918. god.)	450.-

30

NOVO – NOVO

Daphne du Maurier: KOMPLET 1–6 (REBECCA, GLADNO BRDO, PARAZITI, KRČMA JAMAICA, ŽIVOT JULIUSOV, KUĆA NA OBALI)	1.200.-
Maria Cionini-Visani: JULIJE KLOVIĆ – monografija	1.000.-
Jakov Mikac: ISTARSKA ŠKRINJICA	200.-
Ivan Aralica: IMA NETKO SIV I ZELEN	150.-
Georg Trakl: PREDVORJE PAKLA	150.-
Drago Ivanišević: LJUBAV	250.-
William Shakespeare: TIT ANDRONIK	150.-

PET STOLJEĆA HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI XI kolo 1–6

1. Petar Šegedin I: PRIPOVIJETKE, DJECA BOŽJA	200.-
2. Petar Šegedin II: PRIPOVIJETKE, CRNI SMIJEŠAK, PUTOPISI	180.-
3. Vladan Desnica II: PROLJEĆE IVANA GALEBA	180.-
4. Augustin Stipčević: PJESME, NOVELE, GLAD NA LEDINI	180.-
5. Novak Simić: NOVELE I PRIPOVIJETKE, BRAČA I KUMIRI	190.-
6. Jure Franičević-Pločar: PJESME, RASPUKLINE	170.-

Sve ove naslove, kao i ostala izdanja NZMH, možete kupiti u našem „SALONU“, Ulica Matice hrvatske 2, Zagreb, ili naručiti putem pošte.

obljet nice

POVODOM 160 GODINA SPLITSKE KLASIČNE GIMNAZIJE

31

Budući da je u pretposljednem broju *Latina et Graeca* obilježen 370-godišnji jubilej zagrebačke Klasične gimnazije, drago mi je da u ovom jubilarnom broju našeg časopisa možemo upozoriti na još jednu vrijednu obljetnicu našeg školstva: 160. jubilej Klasične gimnazije u Splitu.

Prije 10 godina održana je u Splitu velika proslava u povodu 150. obljetnice, a tom je prigodom Predsjednik Republike i odlikovao Klasičnu gimnaziju. Također je bila izdana i *Spomenica*. Međutim, tradicija na čijem je temelju osnovana državna gimnazija 1817. godine seže mnogo dalje u prošlost, pa bi i povijest Klasične gimnazije *de facto* trebalo da bude mnogo starija, a time i jubilej koji obilježavamo mnogo veći. Grga Novak u svojoj *Povijesti Splita* piše da je Split još u doba pune autonomije imao komunalnu školu, te da je javna gradska gimnazija postojala svakako još 1609. godine kada je nadbiskup Markantun de Dominis dopustio da, zbog teških prilika koje su nastale u Splitu nakon kuge, klerici polaze „javnu gradsku gimnaziju“. 1581. godine u Splitu je otvoreno sjemenište koje je radilo do 1594. godine kada je zbog nedovoljnih sredstava zatvoreno. De Dominis je predavao neko vrijeme klericima prirodne nauke i teologiju, dok je „učitelju klerika“ dao da predaje klasične jezike. Nadbiskup Cosmi otvorio je 1700. godine novo sjemenište koje je, međutim, bilo otvoreno i svjetovnjacima.

Splitska Klasična gimnazija u svojoj dugoj povijesti, posebno u proteklih 160 godina otkako je državna škola, odgojila je impozantan broj đaka od kojih su mnogi

postali poznati stručnjaci, znanstvenici, umjetnici, političari, revolucionari. Na taj se način ona najbolje odužila društvu iz kojega je izrasla i za koje je živjela.

Kao nekadašnji đak ove gimnazije, koji je kao maturant 1969. govorio o potrebi njena usklađivanja s našim vremenom, s interesom pratim sadašnju reformu sistema obrazovanja koje smo nazivali klasičnim, te se nadam da ćemo uskoro i na stranici Latina et Graeca moći detaljnije čitati o novoj organizaciji sistema učenja klasičnih jezika. Međutim, neka mi bude dopušteno u ovoj prilici iznijeti i nekoliko intimnih, nevezanih misli.

Sjedili smo u svojim školskim klupama, čitali djela historičara, političara ili pjesnika latinskog i grčkog jezičnog izraza. Znali smo se oduševiti pregnantnim rečenicama ili idiličnim stihovima, strasnom ljubavlju ili izoštrenom sentencom, i vjerujem da će nam ostati kao manje ili više prisutan u životnom sazrijevanju taj element klasičnog. A klasičan, rekli bismo, znači težiti prema savršenom. Kada su predavači znali izazvati iskru humanističkog sadržaja i prenijeti je na svoje učenike, onda bi i one škrte latinske sentence zaiskrile novim sjajem, i tisućgodišnja spoznaja dobila bi intiman, osobni odbljesak, a jedna rečenica u đačkim mislima ne bi bila samo gramatička zavrzlama.

Da li i kako da letimo do antike ili da antiku prebacimo k sebi? Kako da je spojimo sa svojim stoljećem, s milenijem koji nadolazi, sa svojim svemirom i svojim idejama? Antički mediteranski svijet nosio je ljudski duh, pun poleta i resignacije, hrabrosti i straha, snage i malaksalosti; bio je to svijet sunca Titira i Melibeja ili Niobine noći, svijet sunca i noći Prometeja koji je ukrao za sva vremena vječnu vatru i darovao je čovjeku da je nosi, da bude ta vatra i da gori u njoj i s njom. Zato nije bilo ništa neobično kada smo u „Posljednjoj noći u Rimu“ vidjeli neku svoju posebnu noć, kada smo u stihovima nazirali svoj život ili kada smo živjeli život Marcijala ili Horacija ili onog bezimenog pjesnika „Lastavičje pjesme“. Zato je i susret s ljudima ujedno i susret s historijom, i to ne s historijom na visini ili razini jedne magistrae vitae, već s historijom u trajnom kontinuitetu života, stalnog izmjenjivanja iskustava i življenja neprestane vječne vatre. Humanistička Evropa je bila lanac humanističkih književnih krugova. U tom lancu istaknute karike sačinjavali su i naši krugovi. I kad su se otkidale karike od rodnog tla nošene težnjom i željom za napretkom, odavde iz priturskih krajeva i opasnosti kao rascvjetale ruže palile su se baklje znanja od Britanije do Italije i Ugarske.

Emilio Marin

prijevod

GAJ VALERIJE KATUL: SVADBA PELEJA I TETIDE (CARMINA LXIV)

Priča se kako su jednom omorike, što su izrasle Pelion-gori na vrhu, kroz valove Neptuna bistre Plovili k Fazidi rijeci u krajeve Ejeta kralja, Kad su se birani momci, argivske mladeži snaga, Koji iz Kolhide zlatno poželješe ugrabiti runo, Lađom usudili brzom proletjeti pò vodi slanoj Veslima jelovim plavetnu pučinu dotičući morskú. Njima je božica ona što gradove čuva visoke Sama sagradila lađu po vjetru da lakom poleti, Spojivši svinutu gredu i borove zajedno daske. Ona je na more pusto i na put zaplovila prva. Čim je pučinu bila vjetrovitu zasjekla kljunom, Val se zabijelio pjenom preokrenut veslima mnogim. Krasna izroniše lica iz vrtloga dubokog tada, Nereja naraštaj morski s divljenjem gledajuć čudo. Onoga vidješe dana i doista nikada više Smrtnici očima svojim morske djevice nimfe Goła gdje izdižu tijela do grudi iz vrtloga sjajnog. Tada je ljubavlju, kažu, spram Tetide raspaljen Pelej, Tada ni Tetida nije vjenčanje prezrela ljudsko, Tada je otac sam dao da Tetidu oženi Pelej. Herojski porode, rođen u odviše žuđeno doba, Zdravo, o porode božji, o potomci matera svojih Preslavni, zdravo još jednom . . . Vas ću ja često u svojoj zazivati pjesmi, a tebe Baš prije svih što sretnom si uzvišen svadbenom bakljom, Peleju, stožeru tesalske zemlje kom Jupiter sam je